

YELOD 33id. NÜM: 11. 2023 NOVUL. PADS: 89 jü 96.

O Volapükaflens valöpo!

Ämulo enunob, das söl: ‚Zamenhof’ < no ädälom ad votükön pükasiti oka pu sis yel: 1894. Valemo cedoy, das söl: ‚Schleyer’ < id äbitom so as geäd ad klien votükamiälik Volapükakadäma ün 1887 pifünöla. Jenöfo ye no äbinom so kludöfik. Nämiko ätaom, das vokätatonats, genitif e datif, äsi foms anik värba, önepubons-la se Volapük (tikamagots tefik pänotükons suvo fa kadäm), ab äbaicedom, das Volapük no äbinon-la nendöfik ed önedon-la votikön demü pöped valöpik vemikum. Datuval it äkofudükom slopanis oka, ven äkoedom dabükön dabükoti folid vödabuka calöfik ko menodots mödik (ivotükom poyümotis mödik, sinifis güöfik stamädas: *mut*, *müt*, tatanemis anik, …). Zuo sluds at no pizepons fa kadäm, kel calöfo ämuton bejäfön vödastoki. Posä isäfünom kadämi dilekü ‚Kerckhoffs’, äfovom ad votükön püki okik nendemü protests utanas, kels ya ilärnons oni e no ävilons lärnön dönuamo. Äflagom ad penön eli *vof* pla el *vom*, eli *kleot* pla el *klot*, eli *konlead* pla el *konlet*… If ‚Zamenhof’ äbitomöv leigoso, pos pub ela ‚Ido’ äceinomöv eli ‚lingvo’ okik ad ‚limkŭo’ seimik. Cedob, das dinäd ebo at äkodon läsikami numa Volapükanas; hiel Zamenhof (ba sekü küped Volapükamufa) ätüvom lonedi benoplöpa pro mekavapük: no daloy votükön disinapüki, kel ya labon slopanis, tidabukis e vödabukis mödikis. Bit somik te favükonöv pükigebanis. Tefü atos pük nulik no sümon ad datuvots kaenik.

Latikumo ‚Schleyer’ it ädälom ad penön Volapüko ma vödabuks sevädik büik, ‚Arie de Jong’ äfinidom sludis bisarik mödikün fa ‚Schleyer’, ab ya äbinos tu latik ad dönulifükön Volapükamufi nämädik. Kipedobsös oni nen votikams nezesüdik pu ma stad nutimik!

Gudikünosi valik oles vipöl redakan: морозов Даниил

XI:90:2023

KLOTS NULIK LAMPÖRA (DIL LÄTIK).

Mär fa ‚H. C. Andersen’ (1862), tiäd rigik: ‚Kejserens nye klæder’.
Petraduton se Danänapük fa ‚Hermann Philipps’ (2023).

Suno lampör älesedom dönu votiki calani dinitik usio ad dalogön, vio viv äprogedon, e va stof öblümon suno. Äjenos pö om leigoäsä pö ministeran: Älogom ed älogom, ab bi nos ädabinon us plä vivaparat vagik, nosi äkanom logön.

„Benö! no binos-li samäd jönik stofa?” cütans tel et äsagoms, ed äjonoms ed äplänoms däsinodi magifik, kel leno ädabinon.

„No stupob”, man at ätikom, „klu no gudob-li pro cal gudik oba? Atos binonöv saidiko bisarik, ab no daloy küpälükön eki dö atos.” Täno älobom stofi, keli ga leno älogom, ed ägevom omes fümi dö fred okik tefü köls jönik e däsinod magifik. „Si!, binon jenöfiko lejönik!” äsagom lampöre.

Valans in zif äspikons dö stof magifik.

Nu lampör it ävilom logön stofi, du nog äbinon su vivaparat. Kobü välot manas, bevü kels äbinoms calans bäldik dinitik ut, kels ya ibinoms us, ägolom lü cütans käfik, kels nu ävivoms me näm valik, ye nen fad u faib.

„Si! no binon-li mu magifik?” calans dinitik bofik et äsagoms. „Or, o mayedal! vilor-li logön?: däsinod kion!, köls kion!” Ed älüjonoms vivaparatis vagik, bi äkredoms, das votans fümo äkanoms logön stofi.

XI:91:2023

„Liö!” lampör ätikom. „Logob stofi nonik. Binos ga dredabik. Stupob-li? No gudob-li ad binön lampör? Atos binonöv din jeikikün, kel kanonöv reifön obi.” – „O! stof binon vemo jönik,” täno äsagom lampör, „dageton pliti mu löpiküni obas.” E koteno äsiom kapo; no ävilom sagön, das no äkanom logön stofi. Sökanef lölik, kel äbinon ko om, älogon e dönu älogon, ab nek älabom seki mödikum ka votans, ab äsagoms leigoäsä lampör: „O! stof binon vemo jönik!” ed äbekonsäloms omi ad lenükön nulikis klotis magifik at balidnaedo pö prozed gretik sunokömöl. „Stof binon magifik, gütöfik, süperik!” so atos päpakon de mud lü mud, ed äbinoms ladöfiko frediks dö atos. Lampör ägivom cütanes bofik lesiörakrodi ad nülägön ini knopahog, e tituli: kuravivans.

Dü neit lölik bü büzedel ut, tü kel prozed öjenon, cütans no äslipoms, ed äleadoms svietön kandelis plu degmälis. Äkanoy logön, das äjäfoms ad lemekön klotis nulik lampöra. Ädunoms, äsva äsumoms stofi de vivaparat, äkötoms oni in lut me jims gretik, änägoms me näganads nen fad, e fino äsagoms: „Ekö! nu klots blümons.”

Lampör it äkömom usio ko kurans cädikün oka, e cütans bofik äto⸗voms bradi bal ini lut, äsva äkipoms bosi, ed äsagoms: „Logorös! Ekö! is binon blit! At binon trelülagun! Is binon mäned!”, e soms. „Binon so leitik äs spuled. Kanoyöv cedön, das lenlaboy nosi su koap, ab atos ebo binon gudikos tefü klots at.”

„Si!” kurans valik äsagoms, ab äkanoms logön klotis nonik, bi no⸗niks ädabinons.

„Or, o mayedal lampörik! nu vilorös-li lebönön benädiko ad säle⸗nükön klotis ora,” cütans äsagoms, „täno oklotobs ori me nuliks, is fo lok gretik.”

Lampör äsälenükom klotis valik oka, e cütans äbitoms, äsva ägivoms ome balati alik nulikas, kels bainuniko pinägons, e lampör äflekom ed ägeflekom oki fo lok.

„Gudö! kiogudiks klots binons! Kiojöniko dabons!” valans äsagoms. „Däsinod kion! Köls kion! At vo binon klotem jerabik.”

„Plödo ya stanoms ko baldaken, kel popolon love or, o mayedal! dü prozed”, löpalezälamastan äsagom.

XI:92:2023

„Benö! blümob”, lampör äsagom. „Klotem no dabon-li gudiko?” E nogna äflekom oki fo lok, bi äsötos jinön, äsva ävilom lelogön mu pato dekaklotemi oka.

Kurasöls, kels äsötoms polön treli, äsenidoms me nams love glun, äsva ätovoms treli, keli äkipoms in lut; no äriskoms ad leadön paküpön, das no äkanoms logön oni.

Somo lampör ästepom in prozed dis baldaken vemo magifik, e mens valik in süt e lä fenäts äsagons: „Gudö! kio nensamiks binons klots nulik lampöra! Treli kio magifiki labom len mäned! Jenöfiko dabon mu süperiko!” Nek ävilon leadön paküpön, das no äkanon logön klotis nulik lampöra, bi voto ga no ägudonöv in cal oka, ud äbinon vemo stupik. Klotem nonik lampöra föro idageton lobüli so vemiki.

„Ab lenosi lenlabom!” cilil ävokädon. „Gudö! lilolsös vögi cila balu⸗gälik at!” fat äsagom, e balan ävispon votane utosi, kelosi cilil isa⸗gon.

„Nosi lenlabom, cilil esagon atosi. Nosi lenlabom!”

„Nosi lenlabom!” pöp lölik fino ävokädon. Atos ämuifükon lampöri, bi äsenälom, das ba ägidetons, ab ätikom sökölosi: „Nu mutob sufälön prozedi jü fin.” E kurasöls älaistepoms polölo treli, kel leno ädabinon.

COGED DEGTELID SE „COGIKOS VOLAPÜKIK”
fa hiel Rupert Kniele (1887).

PÜK RIGIK (‚Kniele’).

Gut für die Augen.

Einem Mann, der sehr schwache Augen hatte, wurde der Rat erteilt, es mit Gläsern zu probieren. Der Mann gieng sofort in das nächste beste Wirtshaus und nahm gleich 4 Gläser, wovon seine Augen so gestärkt wurden, dass er doppelt sehen konnte.

VÖNA=VOLAPÜK (‚Kniele’).

Gudiko plo logs.

Mane sembal, kel ɑlabom logis vemo fibikis, pɑgivom konsɑl, blʉfɵn (osi) ko glɑts[1]. Man at ɑgolom stedo in lotʉgi nilikʉn ed ɑsumom[2] foviko glɑtis[3] fol. Dub glɑts at logs oma so pɑstenʉdoms, das ɑkanom logɵn teliko.

VOLAPÜK PEREVIDÖL (‚Philipps’).

Gudik pro logs.

Mane seimik, kel älabom logis vemo fibikis, pägivon konsäl ad blufön lüni. Man at ägolom nenzogo ini bötädöp nilikün ed ädrinom sunädo väretis fol. Dub värets at logs oka so panä=mükons, das äkanom logön teliko.

KÜPETS.

[1] Dönu hiel Kniele ätikom ma kösömots in Deutänapük, kö vöd: ‚Gläser’ suvo pagebon ad malön lüni: vöd id in Vöna=Volapük ädabinöl.

[2] Notodot Deutänapükik: ‚ein Glas nehmen’ < kanon sinifon: 1. sumön väri, 2. drinön väreti.

[3] In Vöna=Volapük vöd: ‚glɑt’ älabon sinifis tel, sevabo:

1. glät, 2. vär.

Klülos, das coged at voiko mögon ni in Volapük vönik ni in Volapük perevidöl demü geb vödatelsinifas Deutänapükik.

BESPIK BEVÜRESODIK.

‚Igor Wasilewski’. Cogeds at binons vo nitediks. Nulälob, va hiel Rupert Kniele suvo ävilom dajonön telsinifigebi vödas

semik as patöf Deutänapüka pö jenets somik, u balugiko äge=bom osi Volapüko nes sevedön dö säkäd at. In püks votik ma=ged ot komädon, vo-li? In pük bevünetik mutoy bitön vo neu=diko.

‚Hermann Philipps'. Fümob, das hiel Kniele leno äsevedob dö vödatelsinifs, leigoäsä hiel Schleyer it suvo no äsevedom dö ons.

Ekö! is binon sam bal. Vöds ettimik: ‚bizug' e ‚bizugön' bi=nons foms vödiko pilovesumöls de vöds Deutänapükik: ‚Vor-zug' e ‚vorziehen'. Sinif vödas at ye leno tefons elis ‚Zug' u ‚ziehen' (Deutänapüko) ud elis ‚zug' u ‚zugön' (Vp. vönik e nu=timik). Hiel Arie de Jong ävotükom vödis at ad: buam / buön.

Tefü feit somik kanobs reidön in „Jenotem valemapüka ‚Volapük'" fa ‚Johann Schmidt' (ün 1888—1890):

„Flag ad jenükön votastidis nu ye itonon, e dil gretik slopa=nefa äspeton nemu votükami no püliki, (samo: moükami fomas ömik se püks germik, pato pö vödidefomams, e moükami di=nas sümik votik)."

Konotüls votik nog opubons.

LEMU SMALIK.

Mär Linglänik: ‚Teeny-Tiny'. Petradutöl fa ‚Carl Brianson'.

Seimna vom lemu smalik ädabinof, kel älödof in dom lemu smalik in vilag lemu smalik. Ün del semik vom lemu smalik at älenükof bonäti lemu smaliki oka ed äsegolof se dom lemu smalik oka ad jenükön spati ön mod lemu smalik. Ven vom lemu smalik ibevegof fagoti lemu smaliki, änilikof lü leyan lemu smalik; täno vom lemu smalik ämaifükof leyani lemu smaliki ed änügolof ini glügayad lemu smalik. E ven vom lemu smalik at ireafof ini glügayad lemu smalik, älogof bomi lemu smaliki su sepül lemu smalik, e vom lemu smalik äsagof oke lemu smalike: „Bom lemu smalik at ovedon lä ob sup ma por bosik lemu smalik pro säned lemu smalik oba." Soö! vom lemu smalik äpladof bomi lemu smaliki ini pok lemu smalik oka, ed ägekömof lü dom lemu smalik oka.

Nü vom lemu smalik igekömof lü dom lemu smalik oka, äsenof oki feniki ön mafäd lemu smalik; so ixänof ve tridem lemu smalik oka lü bed lemu smalik oka, ed äpladof bomi lemu smaliki ini kvisinöparamar lemu smalik. Ven vom lemu smalik ifeslipof timi ma mödot lemu smalik, pägalükof fa vög ko vemöf lemu smalik se ramar lemu smalik, kel äsagon:

„Givolöd obe bomi oba!”

Vom lemu smalik at päjeikof ön mafäd lemu smalik, so äklänedof kapi lemu smaliki oka disi bedateged lemu smalik ed äslipikof dönu. Ven ifeslipof dönu timi ma mödot lemu smalik, vög ko vemöf lemu smalik se ramar lemu smalik dönu ävokädon ma löpot lemu smaliko laodikum: „Givolöd obe bomi oba!”

Atos ävedükon lemu smaliki vomi nog jekikumi ma mafäd lemu smalik, so äklänedof kapi lemu smaliki oka föfikumio ma fagot lemu smalik disi bedateged lemu smalik. Ven vom lemu smalik ifeslipof dönu timi ma mödot lemu smalik, vög ko vemöf lemu smalik se ramar lemu smalik dönu äsagon ma löpot lemu smaliko laodikum: „Givolöd obe bomi oba!”

Vom lemu smalik at ön mafäd lemu smalik nog plu päjeikof, ab äsesteigof kapi lemu smaliki oka disaü bedateged lemu smalik ed äsagof ön mod mögiküno laodikum me vög oka ko vemöf lemu smalik: „SUMOLÖD ONI!”

DOG ELAS ‚BASKERVILLES’.

KAPIT MÄLID. ‚BASKERVILLE HALL’ (6).

Ab fidalecem, kel älogädon dese vestibül, äbinon top dofik e glumidik. Äbinon cem lunik labü trid demiedüköl geiledi, kö famülalimans äseadons, de diläd donikum pijonidüköl pro reigäbs onas. Pö finot bal löpayal pro mastanakanitans ätopon sus on. Bems blägik äzugons sus kaps obsik, labü nufed, dub smok idofiköl, löpü oks. Pö keds pägaflamotas flamülöl ad litükön attopi, e pö yof levielik e

levemik lefideda vönädik, is äbinos-la jönikum; ab nü söls tel me blägaklotem piklotöls äseadoms ninü sirk smalik lita fa kapütalampad päjedöla, vög alana pädumükon e lan alana äteafülon. Ked jadöfik büröletanas lenlabü klotem fomas valasotik: de lesiör timäda di ‚Elizabeth I’ jü dändin ön stül guvalama < ädoniologon de völ obis ed äjeikon obis me kom seilik okik. Äspikotobs nemödiko, ed ob pösodiko ifredikob, ven fidäd ifinikon ed äkanobs golön ini biliara⸗cem nutimik ad smökön zigarüli.

„Cedü ob, top at fe no binon vemo plitik,” siör: ‚Henry’ äsagom. „Niludob, das seiman okanonöv kösömükön oki ko attop, ab anu senälob obi nekoveniko. No küpädos, das ziom obik äbinom boso närvodik, älifölo go soaliko pö dom somik. Too, üf balädol ko ob, täno aneito ugolobsös ad slipön göliko, e gödo züäd ologoton-la plitikumo.”

Ämaitirob körtenis cema obik, büä ügolob lü bed, ed iplödiologob da fenät obik. Ätopon äl läned gramenik fo domayan topöl. Fagikumo fotils tel äfrakatons ed äkledons ön vien nämikumöl. Lafamun älogädikon semikna da slitods bevü lefogs jutöl. Ön lit koldik stralas onik äküpedob pödü bims belemakedi neplenik, ä krugalieni lunik tälik marāda glumidik. Ifäitirob körtenis, senälölo, das magäd obik lätik no ädifon leigodü ret.

Ab iklülädos, das ga no äbinon lätik… *Finod kapita osökon.*